

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Magnus Lindberg
0171-627193
magnus.lindberg@enkoping.se

Tekniska nämnden

Svar på remiss - Förslag till regler för investeringar och lokalförsörjning

Förslag till beslut

Förslag till kommunstyrelsen

Tekniska nämnden lämnar över samhällsbyggnadsförvaltningens remissvar som sitt eget.

Beskrivning av ärendet

Tekniska nämnden har tagit emot en remiss från kommunstyrelsen (KS2019/798, bilaga 2) avseende en uppdatering av nuvarande Regler för investeringar och lokalförsörjning (KS2017/594). Förslaget innehåller anpassningar till redovisningsregler och investeringsprocessens utveckling. Det integrerar även Arbetsmodell för lokalresursplanering (KS2009/166).

Enligt remissen har förslagen i uppdateringen gjorts för att i än högre grad än tidigare uppfylla styrdokumentets syften:

- Regler för investeringar och lokalförsörjning syftar till att skapa tydlighet, effektivitet och långsiktighet i planeringsprocessen
- Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ska ges förutsättningar till styrning, uppföljning och kontroll.
- Reglerna ska tydliggöra beslutsprocesser, roller, ansvar och befogenheter.

Samhällsbyggnadsförvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit del av förslag till Regler för investeringar och lokalförsörjning och har följande remissvar:

Samhällsbyggnadsförvaltningen välkomnar förslaget till riktlinjer och ställer sig till stora delar bakom de uppdateringar och utökningar som gjorts. Samtidigt är det några områden där vi ser behov av förändringar eller kompletteringar.

Vi vill lyfta fram att förslaget behöver utvecklas så att det fullt ut inkluderar andra områden än lokalförsörjning, så att det blir generella riktlinjer för investeringar inom kommunen. Nu saknas investeringar inom park-gata och vatten och avlopp i

centrala avsnitt. Det saknas även beskrivning av utgångspunkten för dessa, exempelvis i form av översiktsplan och fördjupad översiktsplan samt särskild lagstiftning för vatten- och avlopp.

Vi ifrågasätter även de lågt ställda beloppsgränserna för när genomförandebeslut ska tas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Förslaget kan ha långtgående konsekvenser för tekniska nämndens ansvar som fastighetsnämnd. Vi ställer oss dessutom frågande till om kommunstyrelsen och kommunfullmäktige bäst stärker sin styrning, uppföljning och kontroll genom att de tar ett större antal enskilda beslut om investeringar, snarare än att sätta upp tydliga ramar och fatta beslut om helheten.

Vi vill därutöver framföra följande punkter:

- Komplettera definitionen av begreppet *samlingsposter* så ingående poster blir tydligt.
- Säkerställ att skrivningen "För samlingsposter ges ingen driftbudgetkompensation..." inte skapar investeringsposter utan driftbudget
- Förtydliga kriterier för prioriteringar
- Tydliggör möjligheten till investering i annans fastighet
- Komplettera med förändrat arbetssätt vid årlig ombudgetering
- Konkretisera riktlinjerna när det gäller projektredovisning.
- Förläng tidshorizonten för prioriteringar till att vara längre än fem år
- Förändra processen för uppsägning så att den ekonomiska konsekvensen för kommunen som helhet tydligare avgör.

Våra synpunkter utvecklas mer detalj i den bifogade bilaga 1.

Bilaga 1: Remissvar från tekniska nämnden

Bilaga 2: Remiss-Förslag till regler för investeringar och lokalförsörjning,
KS2019/798

Gunilla Fröman
Förvaltningschef
Enköpings kommun

Magnus Lindberg
Chef Ekonomiadministration
Enköpings kommun

Kopia till:
Kommunstyrelsen

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Magnus Lindberg
0171-627193
magnus.lindberg@enkoping.se

Tekniska nämnden

Svar på remiss - Förslag till regler för investeringar och lokalförsörjning

I den här bilagan till tjänsteskrivelsen redovisar samhällsbyggnadsförvaltningen sina remissvar mer detaljerat:

Inkludera fullt ut andra investeringar än fastighetsinvesteringar knutna till lokalförsörjning

Investeringar inom exempelvis verksamheterna park-gata och vatten- och avlopp är inkluderade, men inte genomgående i alla relevanta avsnitt. Därmed blir riktlinjerna bristfälliga för dessa investeringar. Till att börja med har de andra utgångspunkter i planerings- och behovsprocessen, exempelvis översiktsplan och fördjupad översiktsplan. Vatten- och avloppsverksamheten styrs dessutom av särskild lagstiftning.

Tekniska nämndens särskilda roll som både beställare, utförare och specialist vid dessa investeringar framgår inte, vilket gör att processbeskrivningen inte är fullständig. Det framgår heller inte hur nämndens funktion som specialist i andra avseenden än stöd i lokalplaneringen kommer in i processen, exempelvis vad gäller byggnadstekniska val.

Förslaget nämner inte exploateringsinvesteringar. Om de inte ingår så förslår vi att det särskilt anges, på samma sätt som i de nuvarande riktlinjerna.

Höj beloppsnivåerna för när genomförandebeslut ska tas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

De föreslagna beloppsgränserna för när genomförandebeslut ska tas i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige innebär att fler enskilda genomförandebeslut kommer att tas i dessa fora. Det leder till frågor om vilka konsekvenser detta har för Tekniska nämndens ansvar som fastighetsnämnd. Vilken inverkan har det på Tekniska nämndens nuvarande mandat utifrån reglemente och delegationsordning?

Vi ställer oss också frågande till att fler *enskilda* investeringsbeslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige stärker syftet att öka den centrala styrningen, uppföljningen och kontrollen av investeringar. Istället bör styrningen säkerställas genom beslut om ramar med tydliga prioriteringar. Uppföljning och kontroll sker genom tydliga processer och verktyg för uppföljning och kontroll, exempelvis kommunens projektmodell (PEJL). På central nivå inom kommunen bör fokus även vara på samlad portföljnivå för grupperingar av investeringar. Berörda nämnder bör istället ha förtroendet att fatta beslut inom tilldelade investerings- och budgetramar och i enlighet med reglemente och delegation.

Det är tekniska nämnden som startar processen för genomförandebeslut av investeringar inom givna ramar. Beställande nämnd ansvarar för beslut om driftbudget för investeringen. Om ingångsättningsbeslut för påtagligt fler enskilda investeringar därefter ska tas på central nivå är risken istället att det förs in en otydlighet i beslutsprocessen: på vilka grunder tar kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ställning till start av investeringar och vad har tekniska nämnden för roll?

Det finns även konsekvenser i form av längre ledtider för igångsättande av investeringar som behöver beslutas av kommunstyrelsen. I praktiken blir det svårt att hinna påbörja sådana investeringar förrän en bit in på budgetåret efter beslut. Detta utifrån kommunens årshjul för budgetberedning för investeringar, med först beslut i kommunfullmäktige och sedan nämnd, följt av genomförandebeslut på flera nivåer. Först därefter kan upphandling inledas för investeringen.

Beloppsgränserna bör därför inte sänkas från nuvarande nivå utan helst höjas till överstigande 100 miljoner kronor för beslut i kommunstyrelsen. Istället bör styrning och uppföljning ske utifrån fastställda ramar och en portföljansats, med stöd av exempelvis projektstyrningsverktyg som PEJL-modellen.

Komplettera definitionen av "samlingsposter"

I avsnittet där samlingsposter definieras anges endast som "Investeringar som regelbundet återkommer och som ligger på en någorlunda jämn nivå budgeteras i samlingsposter (reinvesteringar i inventarier, maskiner m m)." Men i senare avsnitt framgår att exempelvis planerat fastighetsunderhåll ingår och att "Reinvesteringar som är återkommande slås ihop i samlingsposter". Vi tolkar detta som att reinvesteringar inom park-gata och vatten- och avlopp kan ingå i samlingsposter, Men för en allmän förståelse vore det bra med ett förtydligande.

Säkerställ att skrivningen "För samlingsposter ges ingen driftbudgetkompensation..." inte skapar investeringsposter utan driftbudget

Förslaget har skrivningen *"För samlingsposter ges ingen driftbudgetkompensation. Det utrymme som frigörs i samband med årliga avskrivningar får nämnderna använda för nyanskaffning."* Denna punkt återfinns i princip i de nuvarande riktlinjerna: *"För regelbunden investeringsnivå av inventarier i form av möbler och fordon/maskiner eller liknande ges ingen budgetkompensation."* Men i förslaget skulle skrivningen gälla för ett bredare antal investeringar som ingår i begreppet samlingsposter. Därmed omfattas fler och större investeringar, exempelvis planerat fastighetsunderhåll och troligen reinvesteringar inom park-gata. Vi efterfrågar att det säkerställs att riktlinjerna inte skapar investeringsposter utan driftbudget, vilket i så fall skulle medföra behov av besparingar på andra områden för att nå balans.

Förtydliga kriterier för prioriteringar

Vi ser behov av att riktlinjerna tydligare anger kriterier för prioriteringar. Förslaget innehåller, liksom tidigare, en gruppering av investeringar som ska underlätta prioritering och beredning. Men det finns inte angivet kriterier för prioritering mellan eller inom dessa grupper. Vi ser behov av sådana kommunövergripande kriterier. Om grupperna är angivna i prioritetsordning så undrar vi om inte "Lag- och myndighetskrav" ska ha högst prioritet. Det kan också finnas anledning att inkludera "säkerhet".

Riktlinjerna behöver också förtydliga hur arbetet med prioriteringar inkluderar beroenden mellan olika investeringar, så att det framgår vid beslut. Det kan vara investeringar inom olika verksamheter eller nämnder men som är sammankopplade.

Vi kan i detta sammanhang informera om vår plan att börja implementera en kategorisering av investeringar inom planerat fastighetsunderhåll och reinvesteringar inom vatten- och avlopp och park-gata enligt följande:

- A. lagar, myndighetskrav och allvarliga akuta risker
- B. risk för följdskador eller att verksamheten inte kan bedrivas utan påverkan
- C. övriga åtgärder och höjd ambition

Tydliggör möjligheten till investering i annans fastighet

Vi vill säkerställa att investeringar i annans fastighet, inom givna ramar, fortsatt är möjligt. Vi ser också ett behov av att se över dessa ramar så att vi kan ha viss flexibilitet i förhandlingar med fastighetsägaren. I dagsläget kan vi hamna i situationer där hyresvärden kan neka åtgärder som vi ser som nödvändiga eller ställa hyreskrav som vi ser som ofördelaktiga. Detta utan att vi har något alternativ att tillgå.

Komplettera med förändrat arbetssätt vid årlig ombudgetering.

Vi föreslår att förslaget uppdateras med det nya arbetssättet för ombudgetering. Detta sker inte längre med överflyttning enbart till nästkommande budgetår utan över återstående projekttid för respektive investering. Det bör även framgå att ansvaret för detta ligger inom den centrala budgetberedningen.

Vi efterfrågar också att riktlinjerna eller annan dokumentation konkretiseras för vilka fall budgetmedel "kan få" föras över till nästa budgetår om investeringen inte påbörjats. Likaså att investering som inte gjorts under året "kan tas upp och prövas igen".

Konkretisera riktlinjerna när det gäller projektredovisning

Mer specifikt tydliggöra tidpunkt för när redovisning av avvikelser ska ske samt i vilket forum och form "muntlig" redovisning ska ske. Även tidpunkt för när slutredovisning ska ske, inklusive hantering vid delaktivering

Förläng tidshorisonten för prioriteringsarbetet

I avsnittet om årlig planering så anges i bilden att för "Styrgrupp för investeringar och lokaler" så är tidshorisonten fem år för prioriteringsförslag. Vi vill framföra att detta kan vara en alltför kort tidshorisont eftersom större investeringar, exempelvis inom fastighet och vatten- och avlopp, kan ha en genomförandetid av denna längd från startbeslut.

Förändra processen för uppsägning så att den ekonomiska konsekvensen för kommunen som helhet tydligare avgör

Vi efterfrågar att den ekonomiska konsekvensen för kommunen som helhet bedöms innan berörd nämnd kan säga upp en lokal. Samtidigt stödjer vi att det finns incitament för förvaltningarna att hålla ned sina lokalkostnader.

Magnus Lindberg
Chef ekonomiadministration